

„Novi čas“

NOVI ČAS

List stane

Istakaja vsak petek ob 12. uri dopoldne. Uredništvo in upravnništvo je v Gosposki ulici št. 6, drugo dvorišče.

za celo leto 4 K
za manj premožne 3 „
v Nemčijo 5 „
posamezne številke 8 v
Oglesi po dogovoru.

Štev. 31.

V Gorici, 2. avgusta 1912.

Leto III.

Katoliškonarodno dijaštvo.

Pregovor pravi: Iz malega raste veliko. Zelo resničen je ta pregovor. Vsaka stvar, vsako podjetje, ki je raslo iz malega, iz malih početkov, astopnjema in na trdni podlagi, je želo ogromne vspehe. Isto velja o gibanju našega katoliškonarodnega dijaštva.

Pred dvajsetimi leti se je počelo to gibanje, ko ga je vzbudil prvoboritelj za probujo in preporod katoliške misli med Slovenci, dr. Mahnič. Videl je, da dijaštvo izgublja vedno bolj katoliške ideale, da izgublja vero in postaja liberalno. Zato je odločno zaklical: »Slovenski dijak, nazaj h Kristusu in Cerkvi in nienim blagodejnimi naukom, ki bodo oplodili s plemenitostjo Tvoje mišljenja in Te usposobili za veliko kulturno delo med narodom.« Malo jih je čulo ta klic, a ti so bili možje, ne sicer po letih; a po svoji odločnosti, in so ustanovili na prestolnem Dunaju katoliško akademično društvo »Danico«. Deset jih je bilo tedaj, samo deset. Poglejte pa danes še ne po dvajsetih letih na vrste našega dijaštva! »Danica« šteje okrog 60 članov, katoliška »Zarja« v Gradcu okrog 25 članov, »Dan« v Pragi, v najbolj svobodomiselnem mestu, je zbral v svoji sredi v par letih 10 članov. »Slov. dijaška zveza«, naša največja dijaška organizacija, ki po načelih katoličanstva organizira vse dijaštvo našega mišljenja in širi izobrazbo med ljudstvo, širi pravo krščansko kulturo. Šteje nad sto svojih zvestih pristašev in bojevnikov dijakov. Počasi je rasla ta mladika naše lepe organizacije. Danes je košato drevo, ki rodi že stotere sadove.

Moč katoliškega, narodnega in demokratičnega načela pa ni praznovala svoje zmagovalnega pohoda le po slovenski zemlji med dijaštvom, ampak je prestopila meje naše majhne domovine in zasadila svoj mogočni prapor med hrvaškim, češkim in poliskim dijaštvom. Zlasti bratsko hrvaško dijaštvo se je z vsem ognjem — oprijelo katoliških kulturnih načel, ki se jih le nasrkalo od naših kulturnih gospodarskih in političnih voditeljev. In tako ozke ljubzenske vezi kakor je med slovenskim

in hrvaškim katoliškim dijaštvom, ni dobiti pri nobenem dijaštvu. »Slovenac i Hrvat za uvek brat i brat.« se čuje tolikrat in tolikrat iz grl mladih navdušenih dijakov Hrvatov in Slovencev pri raznih sestankih in raznih prilikah. Zdi se človeku, kot bi bila s to ljubeznijo spojena velika misel, ki jo goji ves mlad naraščaj, ki jo tudi zasleduje naša V. S. L. S. in Stranka Prava na Hrvaškem, misel o združenju slovenskih in hrvaških dežel v eno državno celoto pod habsburškim žezlom.

Te dni zborujejo v Ljubljani slovenski in hrvaški katoliški dijaki. Zelo obširen vspeh so si sestavili, da ga rešijo. Razpravljajo o narodnoobrambenem delu, o slovstvu. Slov. dij. zveza ima svoj občni zbor, »Zarja« ima slavoslovo zborovanje in predstavo v spomin svoje desetletnice itd. Iz tega se vidi, kako resno strmiyo za pravo narodno prosveto, kako poskušajo udejestviti svoja načela. Čemu vse to delo in stremenje? Zavedajo se, da jim bo morda kmalu stopiti kot narodnim in socialnim delavcem med ljudstvo in delati med njimi z ljubeznijo in ognjevitostjo ali vzgajati kot profesorjem mladino ali kot uradnikom z ljudstvom občeovati in mu iti na roko.

Poudarjamo eno: organizacija katoliškonarodnega dijaštva se je zelo razširila. Da je ledino razorala na široko, ne zadostuje, treba jo je poglobiti. In tega potrebuje gibanje katoliške misli med dijaštvom, potrebuje zanosa in velike ljubezni za delo in stvar. Te pa bo črpalo v načelih katoliške vere in v življenju po teh načelih. — Povsod veliko praktičnega krščanstva! S tem se bodo porazili nasprotniki in utrdila ljubzenska vez med katoliškim izobraženstvom in ljudstvom. Izobraženci, ki ne bodo kazali poti ljudstvu le v besedi, ki ga bodo učili krščanstva tudi z dejanjem, bodo največji dobrotniki naroda. Sedajni in bodoči praktični kršč. delavci, slovenski in hrvaški katoliški dijaki, v tem zmislu pozdravljia naš list Vaš veliki sestanek! Z Bogom za narod!

Evharistični kongres.

Danes šest tednov se bodo na Dunaju že vršila slavnostna zborovanja v pro-

slavo Kristusa v sv. Evharistiji. In posamezni narodi, ki bodo tam gori navzoči po številni zastopnikih, se bodo v odločenih prostorih i sami zbirali da izpovedo svojo vero v Kristusa v presv. R. T.

Naša nadškofija bo pri kongresu častno zastopana posebno če vpoštevamo nje oddaljenost od Dunaja in okolnost da po številu duš ne spada ravno med največje v Avstriji. Do včeraj 1. avgusta se je pri pripravljalnem odboru v Gorici priglasilo nad 860 vdeležencev, čijih imena so bila poslana na Dunaj. Mi se tega velikega števila iz srcá veselimo, kajti priča nam, da vlada v srcih našega ljudstva ljubezen do Kristusa, ki se ne straši ne daljne poti ne različnih neprijetnosti, ki so s tako daljno potjo navadno združene samo da more Kristusa poveličati!

Iz slovenskega dela nadškofije se je oglasilo 425 vdeležencev; med njimi je 64 duhovnikov, 277 mož in mladeničev in 84 žensk; iz furlanskega dela škofija pa imamo 398 priglašanih, med katerimi je 36 duhovnikov 290 mož in mladeničev ter 72 žensk. — Poleg tega je prijavljenih tudi 41 bogoslovcev iz osrednjega semenišča v Gorici.

Vdeležba Slovencev pri evharističnem kongresu bo zelo velika. Tako se jih je javilo v mariborski škofiji, ki je skoraj izključno slovenska, okoli 1100; gledé ljubljanske škofije se je že pred približno štirnajstimi dnevi poročalo, da znaša število priglašencev okoli 1100, pa so bili podatki znani tedaj samo iz polovice farâ na Kranjskem. Če vpoštevamo potem še vdeležbo koroških, tržaških in isterskih Slovencev, tedaj lahko računamo na 4000 slovenskih udeležencev, ki bodo na Dunaju pri kongresu svoj narod zastopali in tam v njegovem imenu manifestirali za vero v navzočnost Kristusovo v presv. R. T. — Tega dejstva se mi Slovenci še posebe lahko veselimo.

Tudi od drugih strani se pričakuje ogromna vdeležba. Priglasilo se je že nad 200 škofov; približno ravno toliko oseb iz najvišjih svetnih stanov. Iz Angleške pride na Dunaj vojvoda Norfolk z velikim spremstvom; iz Šlezije člani knežje rodbine Ratiborske itd.

V veliki meri se vršé tudi priprave za kongres. Dunajsko mesto je dalo vse šole

na razpolago, da se v njih priredé prenočišča za vdeležence; mestni starešine bodo uradno zastopali dunajsko mesto pri kongresu in procesiji. Cesar sam pa se za kongres, še posebej zanima. Kakor se poroča, se ne udeleži samo procesije ampak bo tudi navzoč pri slovesni otvoritvi kongresa; papeževega odposlanca bo slovesno sprejel in pozdravil.

Seveda divjajo socialisti in svobodomiselnici posebno na Dunaju vedno bolj, čem bolj se kongresu približujemo. Dunajski mestni svet je predlagal za priprave pri kongresu 52.000 kron, kar je za Dunaj za to priliko le malenkost, pa so se svobodomiselnici uprli in vložili protest. Hujskajo tudi na vse mogoče načine proti kongresu. No, kongres radi tega ne bo trpel nikake škode. Ampak sredi sovraštva in besnosti nasprotnikov se toliko lepše in veličastneje izkaže kot mogočna manifestacija verskega katoliškega prepričanja, da je Kristus z vso svojo ljubeznijo kot Bog in človek navzoč v sv. Evharistiji.

Vojna med Italijo in Turčijo.

Laški vrhovni poveljnik Caneva bo baje moral v pokoj, češ da čez njegovo starost nesme v Italiji služiti noben general. V resnici pa bo Caneva moral iti, ker so Lahji nevoljni nanj radi njegove počasnosti. Na njegovo mesto pride drugi general, ki bo bolj živahen in korajžen.

Zanimivo je, kako so se laške vojne ladje pripravljale na zadnji napad Dardanel. Laški listi poročajo o tem:

Ko je zapustilo 5 torpedovk 14. julija otok Stampalijo, se je mislilo, da imajo torpedovke le nalogo v Severnem Egejskem morju izvesti poizvedbe o globokosti vode i. t. d. Čudili so se le, ker je bilo odposlanih veliko mladih častnikov. Na napad v Dardanelski ožini ni nihče mislil. Poveljnik Millo je šele drugi dan odprl zapečaten povelja za težavno nalogo. Torpedovke so tri dni vadile v neki morski ožini. Nato so jih prebarvali s svetlo barvo, da so se težko ločile od morja. S krovov so vse stvari odstranili in naložili nanje prazne sode, tako da so bile torpedovke podobne tovornim ladjam. Vse alkoholne pijače so izlili v morje; mornarji so dobivali posebno hrano. Priprave so bile 18. jul. končane, kar je poročal Millo admiralu Vialeju, ki je odgovoril: »Vozite! Sreča naj Vas spremlja!« Torpedovke so nato odjadrale proti Dardanelam. — Kakšen je bil uspeh, smo poročali.

Lahji sedaj Dardanel ne bodo več napadli. To zagotovilo sodali Lahji Angležem. Sedaj je Turčija odpoklicala svoje rezerviste iz Dardanel.

Rimski diplomati trdijo, da so Lahji zato tako hitro proglasili svojo nadvlado v Tripolisu, ker so nameravali Turki velik del tripoliškega obrežja prodati Francozom in Angležem. General Garioni je dobil povelje napasti Zuaró. Kakor se poroča, Turki in Arabci Zuaró ne nameravajo

braniti. Dne 28. julija so rastrelili laške vojne ladje neko utrdbo pri Hodejdi. Na mesto Lahji niso streljali.

V Katanijo (v Italiji) so iz Tripolisa pripeljali 312 bolnih in 52 ranjenih laških vojakov. — V Neapolju je nekj vjeti turški vojak hotel umoriti laškega korporala. Sodilo ga bo vojno sodišče.

Po svetu.

Pa začnimo na Francoskem, kjer sedaj vpeljujejo nov volilni red, po katerem bodo tudi katoličani prišli do večje veljave. Zdi se, da bi se francoska vlada rada pobotala tudi s sv. Očetom v Rimu. — Na Portugalskem se je vstaja kraljevih pristašev popolnoma ponesrečila. Republikanci in framazoni vladajo in zadržajo ljudstvo sedaj nemoteno. — To pa je opogumilo tudi španske framazone. Na Španiskem namreč je framazonstvo precej močno. Sedaj ti bratci napovedujejo, da vržejo kralja koncem tega leta. — Na Bavarskem je sklenila vlada, da ne potrdi nobenega socialističkega župana. — Med Bolgarijo in Srbijo je baje sklenjena zveza, kar je zelo važno z ozirom na to, da stojimo najbrže pred razpadom Turčije. Vso stvar vodi Rusija, ki denarno podpira balkanske države. V Srbiji je ruski car dal zgraditi na lastne stroške vojašnico. — Za obstoj Turčije pa se posebno zavzemajo Francozi in Angleži, ki zahtevajo, da balkanske države Turčije nesmejo napasti. — Na drugi strani pa je za nas važno, da se Avstrija približuje Srbiji. Jeseni bode sklenjena med obema državama trgovinska pogodba in srbski ministerski predsednik se je pred dni mudil na Dunaju. Ali se gre le za gospodarske reči, ali kaj več, kdo ve? — Med Rusijo in Avstrijo pa najbrže ne bo še tako kmalu prijateljstva. Že se je mislilo, da bosta obe državi bolj prijateljsko med seboj občevale. V dokaz temu je bil namenjen v Peterburg naš bodoči prestolonaslednik Karl Franc Jožef. Sedaj pa je bil ta obisk naenkrat odpovedan. Nekaj je prešlo vmes. — Med Črno goro in Srbijo je tudi nasprotstvo zelo veliko. Laški kralj je posredoval, da bi se črnogorski in srbski kralj sprijaznila. Brez uspeha. Posebno so Srbi hudi na črnogorskega kralja, ker je šel na Dunaj obiskat našega cesarja. — Angleži in Nemci med seboj v grajenju brodovja tako tekmujejo, da bodo Nemci l. 1914 imeli že 38, Angleži pa 41 vojnihih ladij. Če pojde tako naprej, bodo Angleži kmalu ostali zadaj. — Zato ni čuda, da se Angleži boje avstrijskega brodovja, ki se sedaj pomnožuje. Angleški ministri so namreč imeli resne govore o tem, da Avstrija svoje brodovje tako množi. Angleži so spravili v svet vest, da bi se z Avstrijo pogodili, da jo na morju nikdar ne napadejo, zato pa naj Avstrija ne gradi več ladij. Seveda o tej stvari ni govora, ker je še Italija, ki nam je nevarna. — Ruski vojak so se uprli v Turkestanu. Napadli so častnike in jih nekaj pomorili in več ranili. Upor so povzročili socialisti. — Na Japoniskem je 29. jul. umrl cesar M u t z u h i t o,

kar po naše pomeni »ljubeznjivi mož«. Star je bil 60 let, vladal pa je državo od svojega 14 leta dalje. Njegova vladarska rodbina sedi na vladarskem prestolu že od leta 600 p r e d Kristusovim rojstvom. Rajni cesar je bil 120 vladar te rodbine. Na njegovo mesto je že stopil sin J o š i h i t o, ki je bil rojen l. 1879. Novi cesar govori tudi angleško in nemško; rajni pa je znal le japonsko. Vendar je Japonsko državo v teku svojega vladanja silno povzdignil, da danes gospoduje na vzhodu. Japonci svojega cesarja, ki ga imenujejo m i k a d o — časte po božje. Poveljdržavi opravljajo sedaj molitve k duhu rajnega cesarja za blagor države. Japonci so namreč še pogani. Le malo je kristjanov med njimi.

Zmede na Turškem. Vstaja v Albaniji.

Turška zbornica je po veliki večini mladoturška. Vlada in vojaštvo pa je mladoturkom sovražno. Vlada hoče zbornico z mladoturško večino razpustiti. Tega se pa boje mladoturki. Zato so rajši v zadnji seji državnega zbora sklenili zaupnico tisti vladi, ki jih hoče uničiti, iz samega strahu pred volitvami. Pa to jim ne bo pomagalo. Albanci, ki so se uprli nočejo odložiti orožja, če vlada ne razpusti zbornice. Z Albanci se družijo tudi turški vojaki ravno iz sovraštva do mladoturkov.

Albanci postajajo nestrpni, ker se zbornica ne razpusti. Izjavili so, da če se zbornica tekom 48 ur ne razpusti, prično prodirati proti Skoplju. Albanski vstaši so zasedli cesto, ki vodi iz Skadra v Tiranó, in zahtevajo, da naj se zbornica razpusti. Na Kosovem polju je še vedno za vsak slučaj pripravljenih 5000 Albancev. V Maleziji je položaj še vedno zelo nevaren. Dne 29. julija so se spopadli vojaki z Albanci rodu Klimenti pri Selcih. Na obeh straneh je bilo veliko mrtvih in ranjencev. Klimenti so vjeli in razorožili 60 turških vojakov. Izo Boljetinac je došel s svojo armado v Prištino.

„Temps“ poroča, da se radi albanske vstaje boje najhujših stvari, ker primanjkuje vstašem hrane. Vstaši se že zavzemajo za odstavljenega sultana Abdul Hamida. Plemičema Bajram Suru in Rici beju je klicalo zbrano albansko ljudstvo: „Ne umevamo politike! Venro le, da je bil Abdul Hamid 30 let naš oče! Vraščamo, zakaj da so ga zaprli? Osvoboditi ga hočemo. Prodirati hočemo v Skoplje, kjer dobimo orožje, streljivo in hrano, nato pa prodiramo v Solun, da osvobodimo svojega očeta!“ „Tempsov“ poročevalec sodi, da se je bati, da prično albanski vstaši pleniti. Vlada viharja v Albaniji ne more ustaviti.

Avstrija in Nemčija že računata s tem, da postane Sultan zopet Abdul Hamid, ki so ga mladoturški odstavili. Sultan se je odločil, da razpusti zbornico le, da reši sebe. Opušča iz službe svoje prejšnje prijatelje mladoturke.

ŠIRITE „NOVI ČAS“!

Junaštvo in zvestoba.

Nemški spisal: JOŽEF SPILLMANN D. J.

(Dalje.)

Zato smo morali sestaviti v stopnišču številno stražo, ki naj bi krila kraljevo rodbino na poti v postavodajalno skupščino. Tvorili so to stražo grenadirji zvestega bataljona sv. Tomaža in Švicarji. V dvojni vrsti so se postavili oni na desni, mi na levi strani. Poveljeval je Erlah. Za kraljem in njegovim dvorjanstvom so šli le kraljica, otroka in nadvojvodinja Elizabeta. Pridružili so se jim še ministri, mestni svetovalci, d' Hervilly, Mejardoz in Bachmann. Seveda so se hoteli takoj vrniti k nam, kakor hitro bo kraljeva rodbina na varnem. Med tem časom je poveljeval Henrik Salis, najstarejši polkovnik. „Kaj bo pa s temi vrlemi možmi tukaj zgoraj?“ je rekel, ko se je začel pomikati sprevod. Misli je plemenitnike. „Vsi imajo civilne obleke,“ mu je odgovoril Röderer. „Naj odložijo meče in naj mirno skozi vrt odidejo iz grada.“ Kralj je pritrtil.

Major je ukazal meni, naj to kraljevo željo sporočim plemičem. Velika večina je poslušala. Njih vodja pa in ž njim še nekaj drugih, niso hoteli zapustiti svojih mest. Seveda je bil Valduler med njimi: „Tu sem in tu ostanem, dokler ali ne zmaga kralj, ali pa me smrt spravi z mojega mesta!“

Bilo je zaman pregovoriti ga, naj se umakne.

Velik šum s Karusejskega trga me je zvalil k oknu in videl sem, kako je glaven tok ustajnikov zavil iz ulice Sen-Nikéz na trg. Eni so tulili novo pesem Marsejcev, drugi so rjuli: „Dol s kraljem! Smrt tiranu! Smrt Švicarjem!“ V hipu je bil trg preplavljen. In peljali so veliko število topov s seboj ter njih žrela obrnili proti velikim vratom. Nato so začeli upiti, naj takoj odpremo veliko železno ograjo, in ne da bi počakali odgovora, so jo poskušali s silo zlomiti. Glasno so zazvenela na njo kovaška kladiva in že so začeli predrzneži na desni in levi plezati na grajski zid!

V istem času sem v strahu videl, kako so bataljoni narodne brambe zapuščali svoja mesta. „Kralj je proč,“ so rekli; „mi nimamo tukaj nič več opravila.“ Mnogo jih je prestopilo kar k sovražniku, pred vsemi topničarji, ki so takoj obrnili topove proti gradu. Tedaj so zarožljala krila velikih vrat in padla iz tečajev na tla. Kriče se je valila množica v kraljev dvor.

„Izgubljeni smo!“ sem rekel ter hitel proti velikim stopnicam. Še enkrat sem zaklical Valdulerju, naj se reši. Ko je hrup naznanjal prihod ustašev, je bil prišel k meni do okna. Mesto odgovora je napel svoje samokrese in molče položil pred se na rob okna.

Ko sem došel v stopnišče, je maršal Boasjé baš ukazal Švicarjem in maloštevilnim narodnim brambovcem, ki so bili še ostali na svojem mestu, da naj se umaknejo iz dvorišč v grad. Komaj, komaj se je to posrečilo polkovniku Dürlerju in njegovemu oddelku. Rame ob ramenu so se postavili na stopnice pred portalom, v stopnišču in v vseh oknih pritličja in gornjih nadstropij. Celo visoki balkoni in strešni obzidki so bili napolnjeni s strelci. Boasjé je zapovedal Dürlerju, naj se ne pusti pregnati s svojega mesta. Trdno odločnost naših mož, bliščeči bajoneti in puškine cevi so zadrževale ustaše nekaj časa; niso si upali udariti. Porabili smo te trenutke in zgradili stopnice s tramovi.

Še enkrat je poskusil maršal Boasjé, pogoditi se. Toda upitje druhali, ki je zahtevala, naj jo puste v grad, je prekričalo njegove besede. Tedaj so tudi orožniki, ki so še bili v stopnišču, prestopili k sovražniku. Nataknili so klobuke na svoje bajonete in zaklicali:

„Živio ljudstvo!“ Vriskajoč jih je sprejela druhal. Naši možje so škripali z zobmi razsrjeni nad takim izdajstvom. Tedaj so začeli jakobinci, naj storimo isto kot orožniki in ko ni bilo nobenega odgovora, je ustrelil neki marsejec s samokresom proti nekemu oknu. Pribočnik Landi je brž dal nameriti puške, da odvrne to izzivanje. Polkovnik Dürler mu je branil; ker nihče ni maral začeti moritve, ki je morala priti.

Tedaj je stopil Vesterman, vodja enega dela ustaških narodnih brambovcov, pred nas — „hrabri“ Santer se je nalašč mudil v mestni hiši in je prepustil vrhovno poveljstvo prejšnjemu občinskemu tajniku iz Elzacije. Vesterman je prijel Dürlerjevo roko in rekel: „Pridružite se nam: Nič se vam ne zgodi! Morate se udati narodu!“ Jezen je

zavrnil Dürler to ponudbo: isto so storili Reding, Gluc in vsi drugi častniki, ki smo stali tam blizu. Tedaj je Elzačan potegnul svojo sabljo, zmerjal in grozil. Mirno je rekel Dürler vojaku, ki je stal zraven, po nemško: „Če me mahne, ustrelj ga!“ Vesterman je razumel to in sklonil sabljo. Potem se je obrnil k našim možem in jih pozval, naj položijo orožje; saj je vendar vsak boj zastoj. Stražnik Blazer mu je ponosno odgovoril: „Švicarji smo, in Švicarji dajo orožje le s svojim življenjem. Take sramote nečemo. Če nečejo imeti našega polka več v službi, naj nas postavno odslovijo. Svojih mest pa ne zapustimo in ne položimo orožja.“

Divji se je obrnil Vesterman od nas in kmalu nato se je začel boj. Povzdolžema ob zidu so se splazili nekateri Marsejci in s kljukami, ki so jih bili pobrali z ladij bližnje Sene, so skušali poriniti naše straže od glavnih vrat. Grenadirski lajtnant Kastelberg, velikan po postavi, pa je razčesnil pri tem glavo nekemu ustašu; tedaj so počili s Karusejskega trga prvi strelj, in krvavi ples se je pričel.

Smrtno zadet je padel Filip Gluc poleg mene; kroglja iz topa je zdrobila Kastelbergu nogo. Takrat je počilo tudi iz grajskih oken in dobro namerjena salva iz stopnišča je pobrala svojo žetev. Rjoveč so bežali Marsejci in Vestermanovi možje. Brzo so se uredile naše vrste, da udarijo ven; z Dürlerjem na čelu smo prodrlj, kakih 200 mož močni, z nasajenimi bodali v Kraljev dvor. Hej, kako so junaki pokazali pete pred nami! V hipu je bilo šest topov na dvoru v naših rokah. Bili so nam žal brez koristi, ker nismo imeli streliva. Brž tedaj konce nabijalnih palic v prižigalne luknjice in odlomiti! Naprej proti Kraljevskim vratom! Zopet salva v hrbet bežečim! Kako teko in se poskrijejo v ulicah na drugi strani Karusejskega trga, ki je z jekleno metlo pometen, kakor bi mignil. Tudi tu zaplenimo topove in jih zažebjamo; Kraljevska vrata zastražimo s 60 možmi. V drugih dvoriščih smo zaplenili še tri nabite topove. Vriskajoč so jih privlekli vojaki pod stopnišče. Zdaj naj pa še enkrat poskusijo napasti! Ko smo tako udarili ven, smo ujeli kakih 20 Marsejcev. Capini so se bili vrgli na zemljo in se delali mrtve. Dürler jim je pustil življenje ter jih izpustil.

V istem času kakor mi je udaril polkovnik Henrik Salis na vrtni strani in drzno prodril do vrat jezdarne, kjer je ravno tako zaplenil tri topove. Toda njegov oddelek je izgubil radi ognja z bližnje terase veliko mož. Poslal je po ojačenje, da bi mogel privedi nazaj zaplenjene topove. Bili smo na naši strani baš tako daleč, da smo mu Reding, Gluc, Gibelin in jaz mogli hiteti s kakimi 100 možmi pomagat. Tedaj so veselo zažvižgale kroglje okoli ušes. Hoteli smo spraviti v ogenj enega naših zaplenjenih topov. Reding, Gibelin, Gluc in jaz smo sami prijeli z rokami za prečke. Takrat je Reding zaklical: „Moja roka.“ Kroglja mu je zlomila nadkomolec. Podprl sem ga. On pa je rekel stisnivši zobe skupaj: Ne de nič! Dajte jim salvo, prijatelji!“ Strelj so počili in ljudje na terasi so udarili narazen. Hotel sem peljati Rudolfa v pritličje paviljona Flora, kjer so se ukvarjali naši vojaški ranocelniki. Toda ni pustil: „Ti, zaveži mi žepno ruto prav trdo nad lahtom. Tako. Zdaj se vendar še lahko z levo bojujem!“

Do takrat smo zmagovali na vseh straneh. A sovražnik si je oddahnil po prvem strahu in zopet začel prodirati. In nam je pričelo primanjkvati streliva! Preiskali smo žepe za naboje pri padlih in ranjenih, morali smo pri našem izskoku izgubiti gotovo kakih sto mož — in kar smo našli, razdelili smo najboljšim strelcem.

„Ko postreljamo te naboje, se moramo zanesti na svoja puškina kopita in bodala!“ sem zaklical možem. „Hranite torej prah za napad!“

„Bodal in kopit ni treba basati!“ je zaklical dolgi Stofel iz Melsa. „Naj le pridejo, svojo kožo hočemo precej drago prodati!“

Videlo se je, da stvar ne more končati drugače. Sovražnik je zdaj okolil grad od vseh strani. S Karusejskega trga so streljali na nas s kartečami. S Kraljevskega mostu so udarjale kroglje skozi pritličje paviljona Flora in ubijale zdravnike z ranjenci vred. S terase in z drugih poslopj onostran nje je sovražnik obsopal vrtno stran s svlncem, konec ni mogel biti daleč.

Takrat je pritekel skozi svinčeni dež brez klobuka in brez sape stari maršal d' Hervilly. Mahal je in klical ter vihtel nek papir v roki.

„Na kraljevo povelje!“ je hripal „Naglo! Švajcarji morajo k njemu v narodno skupščino! Požurite se! Rešite kralja!“

Tako in podobno so se glasile njegove besede, ki jih je krepko mahaje z rokami ponavljal na desno in levo. Kaj nam je moglo biti prijetneje, ko to povelje?

(Dalje pride.)

Pismo iz Rusko-Poljske.

(Čez mejo — Nekaj iz zgodovine Rusko Poljske. — Razkosana Poljska. — Rusiji nevarni berač. — »Novi čas« na Ruskem. 24./VI. 12.)

Vlak polzi, drvi preko nepreglednih polj, na katerih valovi žito v lahmem vetru in vsepovsod sama velika ravan, kamor se človek ozre. Bližamo se onemu znamenitemu kraju, kjer mejijo skupaj druga ob druge tri velike države: Avstrija, Nemčija in Rusija. Zadnja avstrijska postaja »Ščakova«, človeku vstrepeče srce, nehoté se spomni na svoj potni list — vstopnico v veliko rusko državo, ki je obdala svoje meje s pravim kitajskimi zidom nasproti tujcem. — Glej in že stoje za nami črno-zolti stebri in visoka postava vojaka ruske obmejne straže nas spominja, da smo že na ruskih tleh, pod dvoglavim ruskim orlom. Granica! Poberejo nam potne liste in nas uvrstijo v veliki dvorani, kjer se prične stroga preiskava prtljage, ki traja zelo dolgo. Srečen je oni, ki ima v redu potni list in mu preiskovanje kmalu končajo. Na potni list in na kovčeg pritisnejo pečat. — In brzovlak, ki vozi naravnost iz Granice do Petersburga brzi naprej. Vseokrog sama ravan, žitna polja, skupina hiš in zopet nepregledna ravan. V razkošno opremljenih kupejih vsepolno ruskih uradnikov in častnikov z neprijaznimi, oblastnimi obrazi, ki dremljejo na mehkih naslonjačih ali pa čitajo jutranje ruske liste in študirajo čudno rusko politiko. Vlak drvi in vsepovsodi sama ravnina.

Glej in vsa ta zemlja je poškopljena in napojena s krvjo, ki je tekla v potokih posebno za časa poljske ustaje proti Rusom iz let 1831 in 1863, a manj v času zadnje revolucije iz leta 1905, ko so banditske tolpe ropale naokrog, polagale mine pod dvore plemenitašev in zažigale domove. Vsak košček zemlje je bil oblit s krvjo. A zdaj je vse mirno in na teh poljih, kjer so z ognjem in mečem gospodovale strašne tatarske horde, kozaki, Švedi in Ogri, kjer so gremeli topovi Avstrije, Rusije, Nemčije, Francije in poljske ljudovlade, raste najbujnejše najlepše žito. Čez ta polja so korakali v letu 1812 proti Rusiji tudi naši slovenski fantje v ilirskem regimentu pod častihlepnim poveljnikom in cesarjem Napoleonom. Na teh poljih so umirali vsled strašne ruske zime, lačni in napol nagi, niso več videli ljubljene domovine bijoč se za tujca in Bog ve, kje so sedaj njihovi grobovi.

Gledam te kraje in razgovarjam se z visoko vzrastlim prijaznim sprevodnikom, ki mi pokazuje te kraje in pripoveduje o njihovi znamenitosti. Cela Rusija meri 5.427.600 km² in šteje okrog 130 milijonov prebivalcev. A pokrajina »poljsko kraljestvo«, skozi katero drvi brzovlak, šteje samo 127.310 km², z okolo 10 mil. prebivalcev (74 na km².) Prebivalci so večinoma Poljaki (poleg malo odstotkov Židov in Rusov).

Kot velika, neizmerna bolešt leži nad temi nekdanjimi kraji mogočne poljske lju-

dovlade, zdihujoče sedaj v suženjstvu ruskega orla v znamenju knute. Ljudje se na vlak in drugih javnih prostorih ne spuste nikdar s teboj v intimen pogovor, ker si ne morejo biti gotovi, ali ne imajo pred seboj mogoče člana ruske Ohrane (tajne policije). A v njihovih srcih leži neizmerna ljubezen do domovine, do Poljske in neizmerno sovraštvo do Moskalov, kakor Rusje nazivajo.

Nedelja. Cerkev polna globokovernega ljudstva, ki poje enakomernim glasom žalostne, plakajoče melodije. Kot da kipi iz teh src vsa tista prikrita bolešt nesrečne domovine, ki je bila nekoč najslavnejša v Evropi in dala krščanskemu svetu Sobieskega, ki je rešil pred Turki Dunaj in celo Evropo. Iz vseh src kipi kot mogočen klic: O Bog, vrni nam prostost, svobodo, reši nas iz ruske sužnosti, daj nam domovino.

Mi Slovenci niti pojma nimamo, kaj pomeni to, imeti svoje lastne kralje, imeti svobodno svojo lastno državo, a jo izgubiti. Poljska, nekdanj mogočna in silna, leži sedaj raztrgana na tri dele med tri države, oblastni in oholi poljski plemenitaši so zaigrali in prodali lehkomišeljno tujcem domovino in za njihove grehe se mora pokoriti sedaj ubogi poljski narod. A na Wawelu, kraljevem gradu v Krakovu spe mrtvi poljski kralji v grobišču in narod roma na njihove grobove in plaka nad nesrečno usodo nesrečne poljske domovine.

Bilo je v preteklem tednu. Ded (pevecberač) je zapel tam pred ljudstvom poljsko himno: Jeszcze Polska nie zginela (Ni še propadla Poljska). Ljudje so mu kar vsipali denarja, kmalu je imel vse polno medenih kopejk in srebrnih desetec. A prišel je žendar in ga odpeljal s seboj, ker je pel pesem, ki jo ne ljubi Rusija.

Ustava Rusije iz leta 1905 je samo na papirju v resnici pa vlada veliko samodržtvo, absolutizem, skoraj tak kot sedaj na Hrvaškem. Nad časopisjem in knjigami leži stroga roka ruske brezobzirne cenzure. Šaljivo je bilo, ko so v **Varšavi pregledovali in študirali Novi čas**, a ker ga niso razumeli, so ga po nekaj dneh izpustili iz zapora.

Vsako prosto gibanje in predvsem zborovanje v našem smislu so zabranjena. O društvih, ki jih imamo na Slovenskem, po večini tukaj ni niti govora. — In zato tli pod pepelom ogenj revolucije in kot poznavalci razmer trdijo ni več daleč čas, ko bruhne ta revolucija z vsó silo na dan, ker tam, kjer je je največje samodržtvo, absolutizem, tam je tudi največji odpor. — In kdo ve, kaka bodočnost čaka Rusijo?!

Vsem čitateljem, naročnikom in somišljenikom Novega Časa iz tujine najiskrenejše pozdrave.

O p. uredništva: Prijatelju-dopisniku: Srčen pozdrav in iskreno zahvalo! Oglasi se še kaj! Taki dopisi naše čitatelje gotovo zanimajo. — Naj povemo, da smo podpis in kraj dopisnikovega bivališča na dopisnikovo željo izpustili, ker ni varno zabavljati čez Rusijo, dokler človek živi v bližini ruskih kazakov in policajev. Naši laški iredentariji si proti Avstriji privoščijo lahko vse kaj več in nič se jim ne zgodi.

Iz naše organizacije.

Glasnik „Slov. kršč. soc. zvez“:

Titanik in babilonski stolp.

(Podmelec.)

Nedeljsko predavanje o »Titanic-u in babilonskem stolpu« je bilo res kakor pretresljiva pridiga ledenih gorâ in mrzlih valov napuhnenim srcem novodobnega človeštva. G. govornik nam je pokazal, kako se v zgodovini z neizprosno doslednostjo tako nad celimi narodi, kakor tudi nad posamezniki izpolnjuje pregovor: »**Kdor visoko leta, nizko pade**«. — Ko je bil na svetu še samo en narod in le en jezik, hoteli so ljudje v večno proslavo svojega imena sezidati stolp, katerega vrh naj bi segal do neba. In namesto slave, ki so jo iskali, so dosegli babilonsko zmešnjavo, — zmešnjavo jezika, ama in vere. — Tudi »Družba bele zvezde« je hotela z enakim namenom zgraditi spomenik v podobi ladije: »Titanic-a« (Velikana), ki naj bi kljuboval vsem silam narave. In zastopniki malone vseh narodov in ver so se zatekli pod okrilje tega »Velikana«, da bi imeli čast vdeležiti se njegove prve zmagoslavne vožnje čez Atlantski ocean. Ni potreba toliko rešilnih čolnov, — menili so graditelji ladije — ni potreba daljnogledov, ni potreba starega pravila previdnosti, ki pravi: »počasi naprej«, ni potreba držati se stare poti, mi uberimo novo, najkrajšo pot z največjo brzino, saj »Velikan« je nepotopljiv — — — In konec?! — »Družba bele zvezde« bi morala na belo nedeljo ponoči razobesiti črno zastavo radi katastrofe, ki je zadela njo in tisoče drugi... Eno samo ledeno skalo je poslal Bog v boj proti prevzetnemu »Velikanu«, in padel, izginil je v brezdanje morje. In skrivnostna roka je zapisala vsemu človeštvu v opomin na njegov grob besede: »Mane! Thekel! Phares! — Sešteti! Sojeni! Ločeni!« Pomorski vihar pa zamolklo buči nad grobom psalmistovo pesem: »Vzdignili so se do neba in padli v brezno; njihova duša je drhtela v bridkostih. — Opotekali so se in omahovali kakor pijani, in vsa njihova modrost je izginila. — Klicali so na Gospoda, ko so bili v stiski, in otel jih je iz njih nadlog.« Ps. 106, 43.

Fojana. „Slov. kat. izobraževalno društvo“ v Fojana uprizori 18. avgusta Dr. Krekovo igro »Turški križ«. Čisti dobiček je namenjen za nabavo droga. Darila v ta namen se prav hvaležno sprejemajo.

Naša mladina.

Slavnost na Dobrovem.

Dne 11. avg. se vrši velika slavnost na Dobrovem v Zapadnih Brdih s sledečim vspeodom: Predp.: 1) Ob 8^{1/2} sprejem Orlov na Dobrovem. 2) Ob 10. uri sv. maša v Medani. 3) Po sv. maši mladeniški sestanek. 4) Ob 12. uri skupno kosilo. 5) Ob 1^{1/2} vaja Orlov za javni nastop. 6) Ob 3 uri blagoslov za Orle. 7) Ob 4^{1/2} uri nastop Orlov na Dobrovem na dvorišču visokorod. gosp. grofa Baguerja; a) rajalni prihod, b) proste vaje, c) vaje na orodju, č) moreška, d) rajalni odhod. 8) Slomškova

slavnost: a) slavnostni govor, b) petje raznih zborov. 9) Prosta zabava s šaljivo pošto. — To veliko slavnost prirede naši brijski Orli, navdušiti se hočejo ob spominu na velikega A. M. Slomška za njegove verske in narodne ideale. Na meji domovine bodo znova prisegli na Orlovski prapor, da hočejo ostati zvesti stražniki naroda in slovenske zemlje. Prijatelji mladine pohitite 11. avg. na lepo Dobrovo! Na svidenje!

Nastop Podzveze Orlov za Primorsko združen s Slomškovo slavnostjo se vrši 8. sept. v Mirnu. Opozarjamo bratska društva, da na ta dan ne prireajo nikakih vesellic.

Podzveza Orlov za Primorsko ima svoje prostore v S. K. S. Z. Gosposka ul. 6. II. dvor. Vsa zadevna pisma naj se pošiljajo na ta naslov.

Srednje-Vip okrožje „Orlov“ ima odborovo sejo prih. nedeljo 4. avg. ob 3 in pol pop. Važno. Pridite.

Zadružništvo.

Iz Hudejužne. Naznani se, da ne bo občni zbor »Kmečke hran. in pos. v Hudejužni« 11. avgusta, kakor je bilo naznanjeno v zadnji št. »N. Č.«, ampak se prenese na nedoločen čas.

Iz Štjaka. V nedeljo 21. julija bil je tu 10. redni občni zbor: »Hranilnice in posojilnice« v Štjaku. Iz računa, ki je bil soglasno odobren, se razvidi, da je bilo prometa v l. 1911: 48.511,16 K. Čistega dobička v letu 1911 je bilo 287,58 K in šteje sedaj rezervni zaklad: 1402,17 K. Dasiravno ima naša posojilnica majhen delokrog in mora vsled nezadostnega števila hran. vlog delati po večini z od zveze posojnim denarjem, vendar napreduje počasi od leta do leta ter je že marskaterega reveža iztrgala iz oderuških krepiljev. To pa nekaterim liberalcem ni po godu, ker drugače bi ne zabavljali čez posojilnico. Letos je naročila naša posojilnica za svoje ude po znižani ceni 26 kvintalov otoci in 183 kvintalov turšice od deželnega odbora, zakar se je slednjemu na občnem zboru izrekla jednoglasno zahvala!

Miren. »Hranilnica in posojilnica« v Mirnu pri Gorici, reg. zadruga z n omejeno zavezo bo imela svoj redni občni zbor dne 18. avgusta t. l. ob 4. uri pop. v »Društvenem Domu« z naslednjim dnevnim redom: 1. Poročilo o poslovanju zadruge l. 1911, 2. Potrjenje letnega računa za l. 1911, 3. Poročilo o reviziji zadruge, 4. Volitev načelnstva in računjska pregledovalca, 5. Razni nasveti. Načelnstvo.

Proti pijančevanju.

Občni zbor »Svete vojske«, ki bi se bil imel 4. avgusta vršiti v Gorici, se radi neugodnega časa preloži na ugodnejši čas. Prosimo pa vse, ki se za to prekoristno društvo zanimajo, najohranijo smisel za to, naj širijo zanimanje tudi pri drugih. Jasno in gotovo je, da je zmernostno gibanje danes nujno potrebno.

„Slovenska Straža“.

Proslava Antona Martina Slomška.

Dan 50 letnice smrti Antona Martina Slomška se bliža. Povsod proslavimo velikega verskega in narodnega buditelja. — Slovencev, povsod naj se vrši njegova proslava v znamenju naše narodne obrambe, katere početnik je bil Anton Martin Slomšek. Kaj pomeni Slomšek za Sloven-

ce, ve vsak zaveden Slovenec. Bil je slovenski apostol, narodni učitelj, buditelj in voditelj, mož, ki ga je nam Slovincem poslala božja previdnost. Po Zveličarjevem zgledu je hodil skozi ljudstvo, deleč mu dobrote. Niso bile to »drobtinice«, kakor jih je ta skromni mož sam imenoval, bili so veledari za naš narod, za katere mu mora biti ves narod hvaležen. »Slovenska Straža« je razposlala poziv po slovenski zemlji k dostojni proslavi Slomškove petdesetletnice. **Vsa naša slovenska društva, ganite se!** Vaše prireditve morajo v tem letu biti v znamenju Slomškove petdesetletnice! Organizirajmo slovensko ljudstvo v tem letu pod Slomškovo podobo, pod Slomškovo zastavo! Vsaka teh priredb bodi v korist »Slovenski Straži«, v korist dela, ki ga je pričel Anton Martin Slomšek. Neizmerno je to koristno za versko zavest ljudstva, zato naj bi tudi drugod sledili temu lepemu zgledu. Popoldne naj bi bila velika ljudska slavnostna prireditve. Slavnosti primeren govor in druga navodila se dobe pri »Slovenski Straži«. Pri »Slovenski Straži« se dobe tudi slavnosti primerne deklamacije, slavnostna kantata Foersterjeva za moški zbor (partitura 2 K), razglednice, Slomškove koleke itd. V 14. dneh izide tudi slavnosti primerne igra, ki se jo bo lahko vprizorilo povsod in ki jo piše odlični pisatelj. Zato že sedaj povsod določite dneve Slomškove proslave in pišite po navodila pisarni »Slovenske Straže« v Ljubljani. S to proslavo okrepimo naše ljudstvo v boju za ono, kar nam je že po besedah Slomškovih drago kot svetle oči: **»za vero katoliško in pa besedo materno«**. Povsod na delo z geslom: **Slomšku v proslavo! Katoliškemu slovenskemu ljudstvu v obrambo!**

Cerkno. Polružnica »Slov. Straže« priredi v nedeljo dne 4. avgusta t. l. ob 2. uri popoldan v dvorani »Gospodarskega doma«, predavanje o A. M. Slomšku. Pridite k predavanju v velikem številu, da tako pokažete zanimanje za naše obrambeno delo. Po predavanju se vrši redni občni zbor podružnice »Slov. Straže« z običajnim dnevnim redom.

Ples in liberalna hišnavščina.

(Št. Ferjan, 30. 7. 12.)

»Ples v Št. Ferjanu na katoliški podlagi in laški takt« se glasi napis v »Soči« z dne 25. jul. Moral bi se pa glasiti »Kakor starka poje, uči mlade svoje«. Zbadanje, obrekovanje, sramotenje, zaničevanje ne-ljubih oseb prešlo je od očeta na nadebudnega sina.

Močno obsojamo vsak ples. Na »Sočino« krokanje pripomnimo pa to-le: Znan je od pamtiveka vkoreninjena razvada goriške okolice, napravljati »šagre« ali »semnje« v nedeljo po cerkvenem shodu. Tak ples obdržal se je 21. m. m. tudi tukaj, enako prejšnjo nedeljo v Cerovem pri **pristnem liberalcu**; istega pa ni videl resnicoljubni Sočin dopisnik. G. dopisnik! Ali so od liberalcev napravljani plesi nedolžni? Nedolžen pred letom v pristni liberalni krčmi obdrževan ples, pri in po katerem je bilo toliko bogokletstva, da so se ljudje kar zgražali, po katerem je krepka Bene-

čanka oklofutala znanega »Petrčka«, enega glavnih liberalnih agitatorjev; nedolžni oni plesi, radi katerih je imel toliko opravka g. Kovačič, sedanji sodni svetnik; nedolžni oni plesi, radi katerih je moralo več mladenčev celo po 5 tednov v »špekamaro«; nedolžni plesi, ki so spravljali občino v slabo ime, in napravili toliko ogromnih stroškov nekaterim družinam? Le vprašajte svojega očeta, kedo je dajal dovoljenje takim plesom. Plesi od liberalnega župana dovoljeni, **celo vsiljevani**, so sama nedolžnost; če pa dovoli naš župan s težkim srcem ples svojemu pristašu, mesto nasprotniku prosečemu zanj, se zgražate, po farizejsko pohujšujete, svetohlinske oči zavijate in kričite: kuga, kuga, klerikalna kuga; črnite. in opisujete skozi in skozi poštene ljudi kot izvržek človeštva! Res, izvrsten učenec svojega očeta! Sram bi Vas bilo! — Opomniti je treba, da je kolo vrátilo na onem plesu več liberalcev kot »klerikalcev«. Mir se pa ni kalil. Nespačetne matere, noseče seboj celo svoje dojenčke obsoja ostro menda vsakdo. — Cenjeni g. župan! Tu Vam je dana sedaj lepa prilika, da izvršite svoj vže prej namero-vani sklep; namreč: **Nobenega plesa več!** Hvaležni Vam bomo vsi pristaši S. L. S. pa tudi mnogo izmed nasprotnikov. Le mlečnozobi dopisunček se bo kisal in joka je zdihoval: O škoda, Števerjanci ne ple-sejo več! Kaj bo, kaj bo! — Naj se zgodi!

Več občanarjev.

K temu dopisu pristavljamo: Obsojamo ples, tudi če ga prirede »naši pristaši«. Naša društva, županstva, duhovščina časopisje, učiteljstvo in vsi, ki ljubijo naše ljudstvo, so poklicani, da delajo proti plesni razvadi, ki nam škoduje neizmerno. Seveda starih razvad ni mogoče čez noč odpraviti. To pa nam ne brani, da s celo silo delamo proti njim. Ampak ravno liberalizem je tisti, ki te stare škodljive norosti najbolj pospešuje, po društvih in oštarijah širi ter po časopisih brani. To pa dela liberalizem zato, ker ve: Dokler bodo ljudje od plesov in pijače vrtoglavi, bodo najbolj sposobni za liberalce.

Shod goriških kmetov.

Zadnjo nedeljo se je pri veliki udeležbi izvršil vesel pojav kmetске samozavesti: Gospodarska zadruga v Vrtojbi je sklicala za ta dan kmečki protestni shod, proti raznemu nadlegovanju kmetov od strani goriškega mestnega sveta. Goriška magistratna klika je v zadnjem času pri eksportu krompirja veliko zgubila, ker ni imela več v svojih rokah izvoznega trga in to vsled nastopa in zasluge Gospodarske zadruge v Vrtojbi, ki je umela kmete tako organizirati, da niso dajali več svojega krompirja raznim laškim mogotcem, temveč neposredno »Gospodarski zadrugi«, ki je šla kmetom v tem oziru na roko. Da se zato laška magistratna liberalna klika maščuje, je sklenila zvišati tržne pristojbine in skrajšati čas izvažanja straniščenice. Z obema odredbami je bil kmet zelo zadet ogorčenost kmetov se je tudi pokazala na omenjenem shodu. — Kot prvi govornik je govoril I. Mrmolja predsednik »Gospodarske zadruge« o pomenu iste. Povdarjal je

o uvodu prav dobro misel, da ista zadruga ne zasleduje samo blagostanja kmeta, temveč tudi stremi za tem, da vzredi in vzgoji dober pošten kmetijski rod, ki se bo zavedal svoje važnosti. Vsi stanovi se dandanes združujejo v svrhu dosege svojih ciljev, ravnotako mora delati tudi kmetijski stan, če noče, da bodo drugi stanovi delali z njim, kot z nižjo vrsto ljudi. Posebno sedaj je potreba, da se vsi kmetje goriške okolice združijo proti oni magistratni gospodi, ki je stem, da je zvišala tržne pristojbine od 4 na 10 v odnosno od 30 na 80 v in od 16 na 30 v, občutno udarila kmetijski stan goriške okolice, oni stan, ki pač redi in vzdržuje goriško mesto. Kmet mora proti temu protestirati in če to ničesar ne izda moramo najti svoja pota, da zadenemo to gospodo v živo. Dobro bi bilo, če bi ne kazalo otvoriti zunaj mesta občinske trge. Drugo proti čemur moramo naj odločneje protestirati je postopanje tržnega komisarja; vsem je znano, kako oblastno nastopa tržni komisar Resen proti kmetom okoličanom, katerim vzame iz ničevih vzrokov vse blago in ga uniči, ne pomisli pa, da trpi pri tem kmet najhujšo škodo. Mi nimamo namena hujskati kmete proti meščanom, zahtevamo pa, da se z nami postopa kot z ljudmi. Nato je govornik še omenil zahteve kmetov v izvažanja straniščenice. V zadnjem času je magistrat odredil, da se sme sedaj izvažati straniščenico samo v času od polnoči do 4 zjutraj mesto od 10. zvečer do 6. ure zjutraj; poleg tega mora imeti kmet še dovoljenje od magistrata. Mi zahtevamo, da se upelje naslednji način. Po leti se sme voziti straniščenica od 10. ure zvečer do 5. zjutraj, po zimi od 7. zvečer do 7. zjutraj. Če pa nas bodo magistratni gospodje v tem oziru še nadalje nadlegovali, poslužujmo se umetnih gnojil, ki jih bo »Gospodarska zadruga rade voljo preskrbela. — Po končanem govoru I. Mrmolja so govorili še Karol Zidarič, ki je bičal druge tržne nedostatnosti, A. Brajnik, Štefan Balič in Jos. Soban, ki so vspodbujali navzoče kmete za organizacijo. Sprejete so bile enoglasno resolucije, ki so vsebovale vse goriomenjene zahteve kmetov.

Novice.

† **Kardinal Fischer.** V torek je umrl v Kolinu na Nemškem nadškof kardinal Fischer. Rajni kardinal je bil vnet organizator delavstva in ima sploh za katoliško stvar v Nemčiji velike zasluge. Tudi sv. Oče je rajnika globoko spoštoval in se na njegove nasvete oziral. Nemški katoličani ga bodo težko pogrešali.

Javno češčenje Podbrdom. V Podbrdu je bila v nedeljo po javnem češčenju slovesna procesija, katero je vodil ob asistenci preč. msgr. Janez Wolf, naš domačin. Blagi gospod je velik dobrotnik naše cerkve, kar mu Bog povrni. Bog ga ohrani še dolgo čvrstega in zdravega, da bo mogel uživati še mnogo let dobroto in lepoto prelepe podbrške domovine, ki jo ljubi z vsem srcem!

Roditeljski sestanek priredi v nedeljo 4. t. m. pop. po blagoslovu v Podgori »Društvo krščansko mislečega učiteljstva«. Sestanek se vrši v dvorani spodaj v župnišču. Očetje in matere, pridite!

Za udove in sirote mornarjev. Mornariško društvo na Dunaji je iz doneskov cesarjevega dneva obdrževanega dne 18. avgusta lanskega leta osnovalo podporni zaklad za udove in sirote ponesrečenih mornarjev. Prve obresti tega zaklada se razdele dne 25. decembra 1912. l. Kdor reflektira na podporo, naj vloži dotično prošnjo na: »Kuratorij podpornega zaklada avstrijskega mornariškega društva na Dunaji IX., Schwarzschanierstrasse 15« najdalje do 15. septembra t. l. Prosilci morajo navesti natanko družinske in premoženjske razmere kakor tudi vzrok smrti glavarja družine. Točnost teh podatkov mora potrditi c. kr. okrajno glavarstvo ali bližnji pristaniščni in pomorski kapetanat.

Umrla je v Vipavi gospa **Gabriela Bezek.**

Komen: Dne 28. jul. je po dolgi in mučni bolezni izdihnila svojo čisto dušo kongregantinja Marija Buda. Pogreb njen je bil nad vse veličasten. Njene sestre iz Mar. družbe so pristopile med sv. mašo k mizi Gospodovi in so darovale za njo sv. obhajilo. Cerkvene pevke so ji zapele doma in na pokopališču žalostinko. Taka udeležba pri pogrebi je res lepa in za pokojne najkoristnejša. N. p. v m.!

Sli vno: V nedeljo smo zakopali zelo priljubljenega Mihaela Žužek. Po kratki bolezni je izdihnil svojo blago dušo v 73 letu svojega življenja. Bil je svoje dni občinski sluga, zvest cerkv. križnik in zadnje leto, ko so ga poslali v »penzijo« je pa ljudem donasal meso iz Sosljana. — Bil je zelo postrežljiv in priljuden. Vedel je za vse godove hišnih gospodarjev in gospodinj in gotovo ni nikoli zamudil, da ne bi o pravem času voščil hišni družini srečo in božji blagoslov. — Bil je tudi zvest naročnik »Novega časa« in stalen čitatelj. — Naj počiva v miru!

Iz Mavhinj. Umrl je v petek, na god sv. Ane, po šestmesečni bolezni tukajšnji župan, g. **Fran Legiša.** Pokojnik je bil blag človek, veren katoličan skrben gospodar in pravi oče svoje družine. Skozi in skozi je bil pravičen tudi kot župan, le žal — večkrat premalo odločen in zaupal osebam, ki so ga zvalile na led in mu haje izkopali tudi prezgodnji grob. Da bi se občina zavedla ter postavila mu pri prihodnjih volitvah vrednega naslednika, pravičnega in za ljudski blagor zares vnetega moža. — Večna luč naj mu sveti.

Mati in sin v grob. Iz Vel. Žablej. Tu je umrla 12. jul. g. **Marg. Štokelj**, stara 50 let. Zapustila je 7 deloma nepreskrbljenih otrok. V petek 28. jul. pa je izdihnil njen 21-letni sin **Kristjan Štokelj**, po poklicu krojač. Oba sta bila zelo mirnega in blagega značaja, priljubljena in krščanskega življenja. Kot taka sta tudi umrla, večkrat previdena s sv. zakramenti. Pogreb je bil veličasten. Počivajta v miru, mati in sin! Žalostni družini sožalje!

Važna razsodba. Pred kratkim je najvišje sodišče na Dunaju izreklo važno raz-

sodbo, ki bo gotovo zanimala tudi naše zadrugarje. Vršila se je velika pravda med premogovno družbo v Št. Janežu in med propadlo liberalno zadrugo »Agro-merkur« v Ljubljani. Šentjanški premogovnik je podpisal pristopnico, ki ni bila popolnoma izpolnjena, namreč tiskovino pristopnice, ki se je pozneje izpolnila po članu Agro-Merkurjevega načelstva. V smislu razsodbe najvišjega sodišča pa mora biti pristopnica pred podpisom popolnoma izpolnjena, to se pravi, da se mora vsaka pristopnica popolnoma, v vseh točkah izpolniti, predno jo pristopivši član dopiše. Četudi je premogovnik vplačal Agro-Merkuru pristopnino in so se temu napravili tudi odtegljaji na račun deležev, vendar izreka razsodba dvom, če so se izpolnili predpogoji, pod katerimi je bil premogovnik pripravljen kot član pristopiti.

Ta razsodba je posebno važna za tiste, ki so sedaj udeleženi pri polomu liberalne »Trgovsko-obrtne zadruge« v Gorici. Lahko se je morda primerilo, da je kdo izmed sedanjih članov podpisal kako tako prazno in neizpolnjeno pristopnico. Na podlagi te razsodbe se bo morda mogel kdo še rešiti.

Poroka. V soboto dne 27. julija se je poročila v Biljah gdč. **Matilda Silič** z gosp. **Ivanom Komel.** Bila sta oba člana »Kat. slov. izobr. društva v Biljah«. Nevesta je bila tudi načelnica Mar. družbe v Biljah. Zato ji je Mar. družba spremila od hiše neveste v cerkev z zastavo kat. slov. izobr. društva. Lepo je bilo videti ko so vsi svatje in Mar. družba pristopili k sv. obhajilu. Novemu paru želimo vse najbolje!

Dne 29. jul. sta bila v Komnu poročena prof. dr. **Oskar Benda** in gdčna **Anka Kotnik**, hči tukajšnjega g. notarja dr. **Ig. Kotnika.** Bilo srečno!

Koncert v Ajdovščini. Znani tenorist g. **I. Rijavec**, naš rojak, priredi dne 11. t. m. v Ajdovščini pevski večer. Natančni spored pevskih točk priobčimo začasno. Občinstvu v Ajdovščini pa priporočamo svojega domačega umetnika, da se mu tem potom omogoči nadaljne študije na dunajskem konservatoriju.

Spomin na bitko pri Visu. V Pulju se je vršila lepa spominska slavnost Tegethove zmage pri Visu l. 1866, ko je malo in slabo avstrijsko brodovje popolnoma razbilo veliko in mogočno laško ladjevje. Spominske maše se je udeležilo v prvi vrsti trdnjavsko topničarstvo. Prisostvovala so pa tudi razne druge vojaške deputacije. Letos je bila ta spominska slavnost še posebno krasna, ker ji je prisostvoval tudi poveljnik vojne luke, admiral pl. **Ripper**, sobojevnik one slavne bitke, katere zmaga se je ravno praznovala. Admiral pl. **Ripper** je po službi božji navzočim častnikom in moštvu poklical v spomin junaške čine bojevnikov iz l. 1866, pri Visu ter v jedrnatih besedah očrtal važnost Jadranskega morja za celo našo monarhijo. Osiveli admiral je sklenil svoj pomembni govor s tem, da je pozivljial vse navzoče, **dati za obrambo naše Adrije tudi življenje, če bo treba**, nakar je sledil trikratni »Hura!« na cesarja.

Iz katoliške cerkve sta izstopila na Jesenicah dva Nemca. Glasilo slovenskih liberalcev »Slov. Narod« je o tem poročal in pristavil k temu navdušujoč klic: **Drugi slede!** Pri občinskih volitvah v Mostah pri Ljubljani pa so ravno ti liberalci izdali oklice na »krščanske može«, češ da liberalci varujejo vero. Liberalci so hinavci prve vrste! Na eni strani navdušujejo ljudstvo za odpad od katoliške vere, na drugi strani pa se pri volitvah delajo vnete katoličane. Tako hinavstvo ni vredno drugega ko da bi človek pljunil na nje. Sramota taki hinavski stranki!

Proti Slovencem na Reki. Na Reki se je ustanovilo za ondotne Slovence »Slovensko izobraževalno društvo«, ki ga pa ogrska vlada noče potrditi.

Vinogradi v Belokrajini obetajo bolj slabo trgatvev. Spomladinski mraz, peronospora in plesnoba napravili so že veliko škode.

Vipavskega vina ima naprodaj še precej g. Filip Samec v Šmarjah pri Ajdovščini. Več pove oglas.

Zrakoplovec Merčep, drug nesrečnega Rusijana, je izpolnil Rusijanov aparat. Dne 24. jul. je zrakoplovec Novak prvokrat poskušal letati z novim strojem. Dne 4. avgusta bo velik javni polet v Zagrebu.

Odprti lekarni. Od 4. do 11. t. m. bodeta v Gorici imeli nočno službo lekarni Gliubich in Cristofolletti.

Osemnajstletna detomorilka. Poročajo nam: Dne 15. julija povila je 18-letna deklica Ivana Hrib iz vasice Hribi duhovnije Štjak, a občine Vrabče, nezák. dete moškega spola, ter je je kmalu po porodu zadavila in zadušila. Nato je truplo 3 dni doma skrivala, a tretji dan je je zakopala na vrtu za domačo hišo. Toda orožništvo je kmalu grozen zločin zasledilo ter odpejalo nečloveško mater v zapor v Vipavo, odkoder pride pred ljubljansko porotno sodišče. Sodna komisija dne 22./7. je na pokopališču v Štjaku truplo otrokovo razteslila in dognala umor po zadavljenju. To grozno hudodelstvo kaže, kam pride mladina, ki se ne varje grešnih priložnostij, zlasti nesrečnih plesov. Omenjena zločinka je bila namreč strastna plesalka, nad vse predrzna ter ni marala za Marijino družbo!

Strela je v ponedeljek udarila v neko poslopje v Noveli pri Kostanjevici na Krasu. Gospodar je bil ravno pod streho, odkoder ga je vrigel puh več metrov globoko. Nato je strela v sosedovem hlevu ubila 1 kravo.

Nesreča. V torek 29. julija je padel 11 letni Franc Vodopivec z drevesa in si zlomil nogo. Prepejali so ga v bolnišnico usmljenih bratov v Gorici.

Lovsko srečo je imel g. Zlobec Mihael, najemnik šempolajskega lova. V ponedeljek pod noč je vstrelil lepega šestletnega srnjaka, ki je tehtal čez 35 kg. — Res lepa lovška sreča!

Utonila je v nedeljo v Soči 12letna deklica Madriž Melita iz Podturna v Gorici. Prenesli so jo v mrtvašnico na podgorsko pokopališče, kjer je bila v torek

pokopana. Govorilo se je, da je vsled nekega razmerja izvršila samoumor, kar pa je neresnično, kakor je dognala preiskava.

Vlak povozil avtomobil. V torek je blizu Ogleja vlak zadel v avtomobil, v katerem so sedeli voznik, 12letni deček, mati njegova in dekla. Ker ni bilo zapornic pri progi, se je zgodila nesreča. Strojvodja je sicer ustavil vlak s tako silo, da so ljudje v vlaku popadli z klopi. A bilo je prepozno. Avtomobil je bil razbit, šofer ranjen, deček mrtev, mati in dekla pa nepoškodovani.

Strela je ubila dne 31. julija 17-letnega Jožefa Vraničar iz Slamne vasi št. 21. pri Metliki na Belograskem. Pasel je živino in ko je pričelo deževati, se je stisnil med grmovje, kamor je treščilo. Bil je takoj mrtev. Ista strela je ubila tudi enega vola, ki se je v bližini Vraničarja pasel.

Podgorski rdečkarji so imeli v nedeljo v Podgori svoj velik bum-bum v prid »Zarje«. Ves dirindaj se je končal s plesom. V pozni uri je prišlo do pretepa z liberalci. Kakor se govori, je ves prepir izval nek liberalni večni praktikant, ki je zato tudi občutil moč rdeče klofute. Neki rdeči vročekrvneži se bodo morali zagovarjati pred sodiščem, ker so se bili lotili tudi občinskega redarja, ki je miril.

Obč. volitve v Gojačah. V Gojačah so pri obč. volitvah pod vodstvom učiteljev zmagali liberalci, kar štiri učitelji so sedeli pri volilni mizi in sedem učiteljev je slavilo »zmago«! Nekateri se že zdaj kesajo, da so šli za njimi, pa se bodo še holi. Pod lib. vlado ogromno naraščajo obč. dolgovi in žugajo polomi.

Šempaski Sokoli so se preteklo nedeljo prvič postavili v uniformi. To je bil za nje velik praznik. Vsako novo stvar dobri katoličani blagoslove. Liberalni Sokoli pa so nove uniforme po svoje »žegnali«. — Poškropili so jih s pijačo in menda s krvjo, ki jim je tekla iz nosov; pokadili so uniforme s cestnim prahom, po katerem so se v bratskih objemih valjali. Med to slavnostjo pa so veselo odmevali udarci klofut in batin po bratskih sokolskih hrbtiščih. Slavnost je torej izpadla čisto po željah sokolov, ki so pokazali, da so naprednjaki skozi in skozi! Nazdar!

Smola liberalnih veseljarjev. Poročajo nam, da je gojaški učitelj priredil pred kratkim veselico pri Sv. Pavlu. Imel pa je smolo, da mu je zmanjkalo 16 buteljč vina, ki ga je imel pripravljenega za liberalne veseljarje, ki so se jim za vincem cedile sline. Menda so se dobro imeli z vinom nekateri tistih, ki so »čevali«, da ne bi kdo kaj odnesel. Volka postaviti za varuha pri ovcah! To je narobe.

Dva morilca, ki sta prišla sama v past. Dne 22. julija sta pri kraju Rovigo v Italiji napadla dva zločinca neko gospodično Mazzolinovo, jo ubila in oropala. Policija zločincev ni mogla ujeti, pač pa je izvedela njuna imena: Andreassi in Zambelli. — Dne 31. julija pa je prišel k italijanskemu konzulu na Dunaju italijanski delavec prosit podpore. Konzulu, ki je poznal za onima zločincema izdano tiralnico, se je delavec zdel sumljiv. Prijel ga je za roko in rekel: Vi ste Andreassi! Možakar se je ves prepadel vdal, da je res Andreassi. Konzul

je poslal po policijo, ki je zločinca aretirala, kmalu potem pa tudi njegovega tovariša, ki ga je čakal v nekem hotelu.

Strela med kompanijo vojakov. Blizu Londona je imel oddelek angleških vojakov vaje. Naenkrat prihruje nevilita. Del vojakov se je umaknil v neko poslopje, 40 vojakov pa se zateče pod veliko drevo, v katero kmalu udari strela. Bajoneti so vojakom odleteli iz nožnic, vojaki so popadli po tleh, eden je ostal mrtev, 3 težko ranjeni, ostali pa so se le prestrašili.

Napadi na smodnišnice se v naši državi ponavljajo venomer. Zdi se, da res obstoji organizacija morda pod vplivom kake tuje države, ki hoče avstrijske smodnišnice vreči v zrak. Doslej so se napadi vedno še ponesrečili, razun prvih pri Dunaju.

Kolera se je spet pojavila v občini Mindszent pri Budimpešti na Ogerskem. Umrla je ena kmetica in še neka druga oseba. Tri osebe so obbolele.

Lov na poljske miši. Zadruga avstro-ogrskih poljedelcev je razpisala pri Dunaju šolarjem nagrade 1 vinar za vsako vjeto poljsko miš. Solarji so šli in v teku 1 ure polovili 3753 miši, zakar so dobili 37 K 53 vin.

Strela v kraljevi palači. V Bruselju je udarila v kraljevo palačo 26. julija strela šestkrat, ko je bila kraljeva rodbina ravno pri obedu. Povzročila je precej strahu, a druge škode ne.

Velike povodnji in toča so v Srbiji napravile 10 milijonov frankov škode. Boje se, da nastane med kmečkim ljudstvom lakota.

Za boj v zraku. Vse države se zelo boje letalnih strojev, proti katerim vojna moč na suhem in na morju težko kaj zmore. Sedaj so iznašli top, ki bo lahko streljal na zrakoplov 1000 metrov visoko. — Na drugi strani pa so iznašli tudi za zrakoplove nove strojne puške, s katerimi bodo lahko iz zrakoplovov streljali nazaj.

Pet rodov živih. Na Hrvaškem v Kamenjaku živi žena rojena l. 1819, njena hči Jelena rojena l. 1839, njena vnukinja Jelena rojena l. 1860, pravnukinja Ana, rojena l. 1890 in hčerka te Urška rojena l. 1910. Vseh 5 ženskih rodov je zdravih.

Velikanska stavka v Belgiji se pripravlja. Socijalnim demokratje hočejo v Belgiji vprizoriti stavko, katere se bo udeležilo 600.000 delavcev.

Stradajoči delavci napadli pekarije. V zahodni Virginiji v Sev. Ameriki stavkajo delavci že 3 mesece. Stradajoči delavci so napadli pekarije in hiše bogatih ljudi. Policija je usmrtila v boju 200 delavcev.

Žitni pridelek na Ogrskem. Velikega pomena je za avstrijske cene živil uspeh ogrske žetve in ogrskega uvoza. Pšenica je obrodila nekoliko slabše kot lani, namreč za 364.000 meterskih stotov manj ter je dala letošnja žetev 47.233.552 m. stotov; letošnji pridelek rži je pa skoro za 2 milijona met. stotov boljši nego lani. Ječmen je za poldrug milijon slabši kot lanske leto, dasi so spomladne cenitve boljše žetev

obetale. Pridelek koruze in krompirja še ni ocenjen, vendar bo pa letina tudi v teh pridelkih zadovoljiva, kakor sedaj poročila naznanjajo. Po nekaterih krajih je sicer pobila toča, ni pa naredila občutne škode.

Socialni demokrat zavratno umoril duhovnika. V Bruselju je 25. julija zjutraj napadel v mestnem parku neki delavec nekega 60letnega katoliškega duhovnika, ki je čital časopise in ga z bodalcem od zadaj zabodel. Duhovnik se je zgrudil mrtev na tla. Morilec, ki so ga aretirali, je kričal: „Živio socialna revolucija!“

Stoletnica Napoleonovega poraza na Ruskem. Na Ruskem bodo letos 25. avgusta slavili stoletnico poraza nad Napoleonom, Na slavnosti bo tudi 25 veteranov iz one grozne vojske. Le 25 jih še živi. Stari so po 112 do 126 let.

Listnica uredništva: Belovar: Pismo brez znamke došlo par dni za dopisnico — prepozno. Zato nemoremo priobčiti. Sicer pa: Na svidenje! — Raznim dopisnikom: Urednik je bil delj časa od doma. Če je kak dopis vsled prememb pri uredništvu izostal — oprostite!

Nove skladbe. Marljivi skladatelj g. Ign. Hladnik, kapiteljski organist v Rudolfovem je izdal v Böhm-ovi založbi na Dunaju pet prav lepih in mikavnih preludijev. G. Hladnik nam je podal že veliko del, a stem je pokazal, da je tudi mojster na orglah in da zna tudi kaj večjega napraviti. Želimo da si to delo našega vrlega skladatelja omisli vsaki orglavec. Naroča se: »Fünf fugierte Festpiele für Orgel von Ign. Hladnik op. 61.« Prodaja A. Böhm Dunaj. Cena 2 K 40 vin. Naročila prejema tudi gotovo naša prodajalna **Katol. tiskovnega društva v Gorici.**

Šest zborov (4 mešani 2 moška) uglašbil l. 1912. Jakob Aljaž, župnik na Dovjem. VIII. zvezek. Cena 60 vinarjev. Založil skladatelj, ki daruje ves dobiček škofovim zavodom sv. Stanislava. Skladbe priporočamo! Tudi to delo se lahko naroči v prodajalni **Kat. Tisk. društva v Gorici.**

Napadalec Jukić pred sodiščem. Ta teden se v Zagrebu silno zanimiva razprava proti dijaku Jukiću, ki je svojčas streljal na komisarja Čuvaja, a pri tem ustrelil nekega policaja in svetnika Hervoja. Državno pravduništvo zahteva za Jukića smrt na vešalih, za druge sobtožence — dijake, ki jih je več, pa več let ječe. Zagovornik skuša dokazati, da je Jukić nor človek. In res se Jukić obnaša ko norec. Na predsednikova vprašanja, odgovarja čisto kaj družega in kriči: „Čuvaja obsodite! Čuvaj je kriv!“ Naenkrat plane po koncu in vrže stol med sodnike ali kam drugam. Stražita ga dva stražnika in dva orožnika. On se pa za to ne zmeni. Kadar se mu zdi, pa vstane in gre iz dvorane. Če se stražniki vržejo nanj, da ga zvežejo, se jih hitro otrese in pomeče ob steno. Je namreč silno močan človek. V svoji celici je tako butal z glavo ob zid, da so stene njegove celice na debelo obdali z vato, da se ne more več butati. Sedaj v celici nori prav divje tako, da so

ga morali dati v prisilni jopič. Opazujeta ga dva zdravnika, če je res blazen. Sedaj se zaslišujejo drugi obtoženci stari 15 — 18 let, sami dijaki. Med zaslišanjem se zgodi marsikaj smešnega, kar vzbuja velik smeh. Tako je neki obtoženec pripovedoval, da je Jukić hotel na Stenjevcu (v blaznici) ustanoviti republiko, katere predsednik naj bi bil Čuvaj. Večmoma vsi obtoženci pravijo, da je bil Jukić malo zmešan, ki mu ni nihče verjel, da bo kaj takega naredil. Neki obtoženec Bubljić pove, da je 14 dni pred napadom povedal, tajni policiji, kaj Jukić govori, da bo naredil, a policija se zato ni brigala. — Vsi obtoženci se pritožujejo, da so grdo ž njimi ravnali v preiskovalnem zaporu. Jukića je policija imela zvezanega na rokah in nogah in ga butala z glavo ob tla, da bi govoril. V zapisnik so dali, kar so sami hoteli. Če je kak obtoženec hotel videti, kako je njegova izpoved zapisana, so se mu smejali.

Darovi.

Za »Dijaško mizo« se je zbralo na družinskem sestanku vseh bratov in sester spoštovane družine g. Jož. Pirec dne 25. julija ob 12 letnici nove maše na Vojšćici 11-69 K. Ta znesek je došel v naše upravnistvo, ki ga je izročilo za Dijaško mizo.

Trst in Istra.

Istrski duhovniki so imeli sestanek 24. in 25. jul. v Pazinu. Škofo dr. Mahnič in dr. Karlin sta poslala pristrčne pozdrave. Dne 24. t. m. je bilo najprej zborovanje katehetov, popoldan pa je na skupni konferenci prednašal dr. Korošec o politični organizaciji, dr. Binički o časopisju. V debati se je konstatiralo, da imajo hrvatski istrski katoliki samo en svoj list (Pučki prijatelj), ki pa je dosedaj vsled čudnih ozirov izključeval politiko. To se bo opustilo. Dne 25. t. m. je prednašal posl. Hladnik o agrarnem vprašanju, dr. Alfrevičo duhovniški organizaciji in dr. Krek o socialnem delovanju. Med istrsko duhovščino vlada izboren duh, ki nam sme biti porok, da bo Istra kmalu prenehala biti tužna.

Iz Doline. V tržaški »Eдинosti« se napadi na istrsko duhovščino vrše eden za drugim. Tako je ta list v eni zadnjih številkih priobčil dopis iz Doline, v kojem kar mrgoli krivičnih napadov na našega ljubljenelega g. kaplana! Take dopise pišejo ljudje, ki se vdobe med člani društva »Vodnik«, ljudje, ki zasramujejo Cerkev in njene postave, ki javno uče da ni treba sv. Očeta v Rimu poslušati. In če naš domači g. kaplan proti tem ljudem nastopi, hitro po njem! Našemu g. kaplanu ne more biti vsejedno, če ti ljudje s svojimi pogubnimi nauki pohujšujejo celo vas; njegova sveta dolžnost je, da nastopijo v cerkvi in zunaj cerkve proti takim ljudem. Onemu dopisniku pa povemo, da ga ni nikdo izmed Dolinčanov pooblastil za oni dopis in da torej ni upravičen govoriti v imenu na poštenih Dolinčanov. Konečno svetujemo našim nasprotnikom, naj se raje brigajo za svoje zadruge, ki so tega zelo potrebne, kot da se pa kregajo na našega g. kaplana, ki je nam vsem ljub.

Smrtna kosa. Sv. Križ pri Trstu. Fantje tamburaškega zbora tukajšnje podružnice »Slov. Stražo« so izgubili zvestega tovariša. Dne 26. julija je umrl naš dobri Angel Bogatec v 14letno starosti. Pri pogrebu so ga nosili člani tamb. zbora. Cerkveni pevci so mu zapeli pred hišo, v cerkvi in ob odprtem grobu ganljive žalostinke. Pri sv. maši zadušnici je vse navzoče ganilo, ko so videli tovariše-tamburaše pristopiti k sv. obhajilu za dušni pokoj ljubljenega prijatelja. Posnemanja vredno! Mimogredé bodi povedano, da fantje-tamburaši pod vodstvom Srečko-ta Venierja iz Nabrežine vrlo napredujejo. Učijo se še le par mesecev. Upamo, da bodo prihodnjo zimo že javno nastopili.

Samomor. V Trstu je skočil v vodnjak in si tako končal življenje 62-letni Anton Čehovin.

Kuga v Trstu. V Trst sta došla z ladjo »Amphitrite« dva mornarja, ki sta obolela na kugi. Umrl doslej ni še noben.

DIJAŠKA MIZA.

V šolskem letu 1912|13 dobi pri »Dijaški mizi« deloma brezplačno deloma za majhno plačilo kosilo ali večerjo, ali pa tudi oboje skupaj, večje število slovenskih učencev goriških šol (gimnazijci, realci, učiteljsčniki, pa tudi učenci nižjih šol). Kuhinja in jedilnica boste v »Slovenskem Alojzijevišču« katero da tudi v svojih razširjenih prostorih »Dijaški mizi« na razpolago eno učilno sobo za one učence iz goriške okolice, ki ostajajo le čez dan v Gorici in ki hodijo spat domov. Hrana bo dobra in tečna. Nadzorstvo pri mizi in učenju bodo imeli poleg odbornikov marljivi učenci najvišjih razredov. Prošnje za vsprejem k »Dijaški mizi« je vlagati do 15. avgusta t. l. na naslov: Dijaška miza v Slovenskem Alojzijevišču v Gorici. V prošnji se morajo natančno navesti razred in zavod, katerega obiskuje prosilec, kakor tudi premoženjske razmere. Z ozirom na pičle radodarne doneske in veliko draginjo dobe hrano popolnoma zastoj ali po močno znižani ceni le oni dijaki, ki so res revni in ki v šoli odlično napredujejo. Prošnje morajo obnoviti tudi oni, ki so že bili do zdaj pri »Dijaški mizi«. — Pri tej priliki prosí odbor vse mladinsoljube, županstva, posojilnice, naj podpirajo »Dijaško mizo«, da bo mogla vsprejeti čim večje število ubogih pa pridnih dijakov. Darovi v blagu naj se oddajo v Slov. Alojzijevišče, denarne prispevke pa sprejema prof. Ivan Tabaj, Gorica, c. kr. gimnazija. — Odbor.

Za kratek čas.

Stric, ki mu na kolenih jaha mali nečak pravi: »No Ivanček, kako se ti dopade jahanje na mojem kolenu?« — »O striček, prav lepo. Pa večraj je bilo še lepše, ker sem jahal pravega osla.«

Žena praša nekega zdravnika, zakaj je Bog ustvaril žensko iz moževega rebra. Zdravnik je tole odgovoril: »Žena ni bila ustvarjena iz moževe glave, da ni nad njim gospodovala; ni bila vzeta iz njegovih nog, da ne bi jo mož zaničeval. Z njegove strani je bila vzeta, da mu stoji na strani in mu pomaga; pod ramo, da je mož brani in v bližini sreča, da jo ljubi.«

Sodnik dekletu, ki prosi milosti: »Vaše prošnje nič ne pomagajo. Saj vas ne obsodim jaz, ampak paragrafi!« — Dekle (jokaje): »Eden se izgovarja na drugega, Kje pa stanuje ta gospod, da ga grem prositi!«

Izvrstno domače vi-
pavsko vino od 56 l naprej
prodaja po dogo-
voru. Na željo se dostavi vzorce.

Fillp Samec,
šmarje pri Ajdovščini.

Zahvala.

Podpisani se tem potom zahva-
lujem „Vzajemni zavarovalnici“
iz Ljubljane, ki mi je potom svo-
jega glavnega zastopnika g. Drag.
Starca izplačala popolnoma vso
odškodnino za pogorelo poslopje in
premičnino. Svetujem vsem: Za-
varujte se pri tem doma-
čem, dobrem zavodu.

Veliki Repen, dne 1. avgusta 1912.

Purič Josip.

Oddati je v Podgori pri Gorici
službo

organista.

Prosilci naj se oglasijo pri ku-
racijskem uradu istotam.

Edina zaloga najboljših
sesalk za gnojnice

navadnih in raztezajočih od
3 m do 4.80 m. Cene od
50 do 80 K.

Razpršilnike vsake
vrst od 4 do 12 K.

Pinter & Lenard

v Gorici, Raštelj šte. 7--8.

Cevljarji pozor!

Ne bo se kesal, kdor hoče ku-
piti, skoraj nov tudi za znotranje
šivanje pripraven **čevljarski šiv.**
stroj, ki se proda po nizki ceni.
Pogojno tudi na mesečne ali trime-
sečne obroke. — Pojasnila daje
France Klanjšček, Dol. Cerovo,
p. št. Ferjan pri Gorici.

Primarij dr. Ant. Brecelj

se je vrnil in sprejema na svojem
novem stanovanju

Gosposka ulica (Via Giosuè Carducci) šte. 6
ob navadnih urah.

Ferdinand Resen

GORICA — Gosposka ulica 4 — GORICA

priporoča preč. duhovščini in slavnemu
občinstvu svojo

veliko zalogo perila in blaga
za moške obleke.

Posebna izbira **črnega sukna.**

Na zahtevo pošljem vzorce.

V. Znidarčič & dr.

stavbena tvrdka

v GORICI VIA MATTIOLI.

Izdeluje vsakovrstne načrte, stat. račune, sprejema
stavbinska dela vseh vrst, izdeluje tudi Wesfal-trope
patent. v vseh avstrijskih mestih št. 27221.
Izdeluje enodružinske hiše po sistemu votli blok ki
je najtrpežnejše zidovje, ki vzdržuje suha stanovanja
z vedno isto temperaturo.

VINO,

motno, zavreto, pokvarjeno se popravi. Prosi se
mal vzorec prinesiti ali poslati.
Naslov pove upravništvo „Novega časa“.

Slov. Straža potrebuje pomoči!

MIZARSTVO

odlikovano z električnim mehaničnim obratom

ANT. CERNIGOJ

GORICA TRZASKA CESTA št. 18.

Izdeluje: Cerkevne oprave oprave
klopi, spovednice, klečalnike. — — —
Stavbena dela okna, vrata, podovi. —
Zaloga pohištva omare, mize, postenje,
stolice, okvirje, blazine in šuste. — — —
Zaloga: Strugarških in rezbarskih
izdelkov. — — —

Zobozdravniški in zobotehniški atelje

Dr. I. Eržen

GORICA

Jos. Verdi tekališče šte. 37

Umetne zobe, zlato zobovje, zlate krone
zlate mostove, zobe na kaučukove plošče
uravnavanje krivo stoječih zob. Plombe
vsake vrste. 19

Ordinira v svojem ateljeju
od 9. ure dop. do 5. ure pop. St. 20

Anton Potatzky

naslednik Jos'p Terpin

v Gorici, na sredi Raštela hiš. štov. 7
Trgovina na drobno in dobelo.

Najceneje kupovališče nirnberškega in drob-
nega blaga ter tkanin, preje in nitij. Po-
trebščine za pisarne, kadilce in popotnike.
Najboljše šivanke in šivalne stroje. — Po-
trebščine za krojače in čevljarje. — Sveti-
njice, rožni venci, mašne knjižice. Hišna
obuvala za vse letne čase. Posebnost: se-
mena za zelenjave, trave in detelje. Naj-
bolje oskrbljena zaloga za krama je, kroš-
njarje, prodajalce po sejnih in ligih ter
na deželi. 11

Vid Rojic v Gorici,

Raštelj št. 23

priporoča svojo **krojaško delavnico**, po-
sebno čast. duhovščini za talarje in v to stroko
spadajoča dela.

Kdor noče verjeti, naj se prepriča, da ukup
najboljše in najceneje: ure, srebrnino
zlatenino, šivalne stroje vseh sistemov, orkestrijone
in druge predmete vse z garancijo pri urarju

M. ŠULIGOJ v Gorici Barriera 43

blizu drž. kolodvora v lastni hiši.
Vsa popravila izvršuje točno, solidno in po najnižjih
cenah.

Prodajalna Katoliškega tisk. društva v Gorici

se je preselila in se nahaja sedaj
 Montova hiša, Gosposka ulica števil. 2.
 Priporoča se toplo za obilen obisk.

Vsi, ki ste skrbni možje in očetje!

Ali hočete vsaj 10 vinarjev na teden
 žrtvovati za svojo oziroma za prihodnost
 svojih otrok? Potem pišite „Slovenski Straži“ v
 Ljubljani po knjižico gosp. župnika Haaseja o ljud-
 skem zavarovanju, ki se vsakomur dopošlje popol-
 noma zastonj.

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

MIHAELJ TURK

Gorica — na Kórnú števil 6 — Gorica
 priporoča slavnemu občinstvu svojo brivnico.
 Zagotavlja točno postrežbo. Sprejema naročila
 za maskiranje po zmerni cenah.

Štev. 2292

E

Razglas.

Naznanja se, da

javna dražba

zastavil II. četrtletja, t. j. mesecev
 aprila, maja in junija 1911
 začne v

poned., 2. septembra 1912,

ter se bo nadaljevala naslednje
 delavnike in sicer četrte in po-
 nedeljke od 9. ure zjutraj do
 1. popoldne.

Dne 4., 7., 11., 14. in 18. septembra
 bodo od 10. do 12. ure predpoludne v
 dražbeni dvorani na ogled sl. občinstvu
 dragocena zastavila, ki se prodajo na
 naslednji dražbi.

V Gorici, 24. julija 1912.

Od ravnateljstva zastavljalnice.

Goriška zveza

gospodarskih zadrug in društev v Gorici
 registrovana zadruga z omejeno zavezo

posreduje pri nakupu kmetijskih potrebščin in pri prodaji
 kmetijskih pridelkov.

Zaloga je v hiši „CENTRALNE POSOJILNICE“ v Gorici,
 TEKALIŠČE JOS. VERDI ŠT. 32.

Podružnica Ljubljanska kreditna banka v Gorici

Corso G. Verdi števil. 37.

se bavi z vsemi v bančno stroko spadajočimi posli. Vloge na knjižice obrestuje po 4 $\frac{1}{2}$ %, vloge v tekočem računu po dogovoru

Centrala v Ljubljani.

Podružnice:

Delniska glavnica K 8.000.000

Celje, v Celovcu, Gorici, Sarajevu, Splitu in Trstu.

Št. 14

Rezervni zaklad K 800.000